

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารในโลกยุคไร้พรมแดน ทำให้มนุษย์รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้จากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ ตลอดจนการค้นหาข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการรับวัฒนธรรมของต่างชาติที่เข้ามาสู่ประเทศไทย ส่งผลให้นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้รับรู้และนำไปปฏิบัติโดยไม่สามารถแยกแยะว่าสิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด มีพฤติกรรม การเลียนแบบ จนขาดคุณธรรมจริยธรรม ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมามากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม การแต่งกายล่อแหลม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย เหล่านี้เป็นต้น เป็นเหตุให้เยาวชนของชาติหลงใหลตามกระแสของข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก ในการกำหนดความสงบสุขของสังคม คนในสังคมต้องเป็นผู้เปรียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม จึงจะทำให้สังคมนั้นมีแต่ความสุข ในขณะที่เดียวกันหากคนในสังคมใดมีความบกพร่องทางด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ก็ย่อมจะหาความสุขได้ยาก การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมไทยจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในเด็กและเยาวชน เพราะเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศในอนาคต

สภาพสังคมที่เกิดขึ้น เป็นความเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรม และอาจเป็นต้นเหตุที่ทำให้สังคมไทยก้าวไปสู่จุดวิกฤตได้ คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคนในสังคมที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก หรือเมื่อยังเป็นนักเรียนอยู่ เพราะเป็นช่วงเวลาที่สามารถเรียนรู้และได้รับการปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องได้ง่าย ดังนั้นครูอาจารย์มีภาระหน้าที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อที่จะสามารถหล่อหลอมนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับวิชาความรู้ และทักษะวิชาชีพความสามารถที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึด

หลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การพัฒนาคุณภาพของคนต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงโดยอาศัยการจัดการศึกษาเป็นหลัก เพราะการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ในสาระของรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 ได้เน้นย้ำนโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ที่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตรา 81 กล่าวว่า รัฐควรจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2559) ข้อ 1 ระบุไว้ว่าจะต้องพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา ซึ่งมีแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เป็นคนดีและมีความสุข ตลอดจนส่งเสริมให้ครูทุกคน ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 6 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และตอบสนองต่อแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้สามประการคือ การพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล สร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม ตลอดจนตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ในยุทธศาสตร์ที่ 1

คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ เพื่อการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน เพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มี สุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ มีความสัมพันธ์ทางสังคมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ และ เพื่อ การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข (ปัญญา ประดิษฐ์บาทูภา : 2554)

ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้มี แนวทางในการพัฒนาเด็กอย่างชัดเจน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น จำนวนมาตรฐานจำแนกได้ 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพ ผู้เรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา โดย กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเจตนารมณ์ พ.ศ. 2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน เพื่อเด็ก และเยาวชนจะมีความสามารถ มีทักษะและมีคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่การ เปลี่ยนแปลง โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้คอยดูแลติดตาม การจัดการศึกษาและกำหนดเกณฑ์ประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกด้านรวมทั้งด้าน คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน คือผู้เรียนต้องมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งโรงเรียน จะต้องปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียน โดยจัดให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบต่างๆ ที่ หลากหลาย และอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การย่ำแย่ของสภาพแวดล้อม ซักจึงให้เด็กมีพฤติกรรมนอกรีตนอกรอย และขาดคุณธรรมจริยธรรมในที่สุด

นอกจากนี้นักการศึกษาหลายท่าน สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และศศิภาณูจน์ ทวี สุวรรณ (2552) ปัญญา ประดิษฐ์บาทูภา วัฒนา สุวรรณไตรย์ และประยูร บุญใช้ (2549) ตั้งข้อสังเกตว่า สิ่งที่น่าห่วงเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลในชาติบ้านเมืองขณะนี้ มีข้ออยู่ที่คุณภาพทางด้าน สติปัญญาหากแต่อยู่ที่คุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ความเจริญทางด้านวัตถุ มากกว่าด้านจิตใจ ต่างดิ้นรน ไขว่คว้า แกร่งแย่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เงิน อิทธิพล ตำแหน่ง หน้าที่ เพื่อสนองกับความต้องการและความสำเร็จแห่งตน โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมในสังคม ไม่นำพา ต่อคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเคยยึดถือปฏิบัติต่อกันมาช้านาน การดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ดังเห็นได้จาก ข่าวสาร ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่นปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน ทั้งด้านร่างกายและ จิตใจ

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ชายแดนทางภาคใต้ ติดต่อกับรัฐเปอร์ลิส ประเทศ มาเลเซีย มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 74 (ข้อมูลองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล : 2553) และมีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 จำนวน 12 โรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้นักเรียนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับมาตรฐานด้านผู้เรียนที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นฐานสำคัญในการเรียนรู้ จากข้อมูลผลการวิจัยของสถาบันรามจิตติ ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งได้ทำการวิจัยสภาพการณ์ของเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล พบว่าสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสตูลมีแนวโน้มที่น่าเป็นห่วงมากขึ้น เช่น ด้านสุขภาพอนามัย พบว่าเด็กไม่ใส่ใจเรื่องสุขภาพ หันมาออกกำลังกายน้อยลง ด้านการศึกษา พบว่า เด็กมีพฤติกรรมชอบลอบการบ้านและหนีเรียนเพื่อไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆ มีพฤติกรรมชอบดื่มสุราและมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนมากขึ้น ส่วนด้านสังคมพบว่าเด็กและเยาวชนในระดับมัธยมและอุดมศึกษาใช้เวลาว่างส่วนใหญ่คุยโทรศัพท์มาก (กรมประชาสัมพันธ์ : วันอังคารที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551)

จากสภาพปัญหาพฤติกรรมนักเรียนดังกล่าวข้างต้น ถ้าวิเคราะห์กันอย่างถ่องแท้แล้วพบว่าพฤติกรรมต่างๆ มีสาเหตุมาจากความเสื่อมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้งสิ้น ได้มีนักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาหลักการและแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของ เยาวชนนักเรียนและนักศึกษา ดังเช่น สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี มุมีนิษฐ์ บุงอตาหยง (2552) ได้ทำการศึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กัญจนคหัทธ ปิยะกาญจน์ (2553) ได้ทำการศึกษาวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน มนุศักดิ์ โต๊ะเถื่อน (2554) ได้ทำการศึกษา สภาพปัญหา และแนวทางการปลูกฝังอัคลากแก่นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนสุทธิวรรณ ต้นตริจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ (2552) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ ซึ่งการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นนับว่าเป็นแนวทางในการแสวงหาแนวทางที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย

พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้สั่งให้ปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรม โดยให้มีการเชิญชวนสู่การกระทำความดี นั่นคือ ใช้ให้กระทำความดีและห้ามกระทำในสิ่งที่ไม่ดี หากบุคคลใดปฏิบัติดังกล่าวแล้ว เขาจะได้รับความสำเร็จ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ

وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٤﴾

ความว่า “และจงให้มีขึ้นจากพวกเจ้า ซึ่งคณะหนึ่งที่จะเชิญชวนไปสู่ความดีและใช้ให้กระทำการที่ชอบ และห้ามมิให้กระทำการที่มีชอบและชนเหล่านี้แหละพวกเขาคือผู้ได้รับความสำเร็จ”

(อาละอิมรอน : 104)

และพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

ความว่า “และเราได้ส่งเจ้ามาเพื่ออื่นใดนอกจากเพื่อเป็นความเมตตาแก่ประชาชาติทั้งหลาย”

(อัลอัมบิยาอ : 107)

จากพระดำรัสของพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็ก และเยาวชนของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านจิตใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในสังคมให้เป็นที่เหมาะสม สามารถดำรงอยู่ในโลกนี้และโลกหน้าได้อย่างมีความสุข ฉะนั้นการที่จะให้ได้มาซึ่งการมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งมานั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามแนวทางของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม

จากความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามให้นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสตูล เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม และจริยธรรม ในอนาคต และเพื่อนำผลการวิจัยไปทำการวางแผนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับความรู้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่ความสงบสุข และประสบผลสำเร็จในชีวิต เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป อินชาอัลลอฮ์

ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัย ผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 16 ในจังหวัดสตูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาในเรื่องดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล ตามทัศนคติของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล

คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล อยู่ในระดับใด
2. สภาพและปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล ตามทัศนคติของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล ควรเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นมุสลิมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ในจังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2554 จำนวน 270 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่นับถือศาสนาอิสลาม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ในจังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2554 โดยการกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 ; อ้างอิงใน ผ่องศรี วาณิชย์สุภวงค์ 2546 : 103) ได้กลุ่มตัวอย่าง 159 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งกลุ่มตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แล้วนำมาสุ่มแบบง่าย

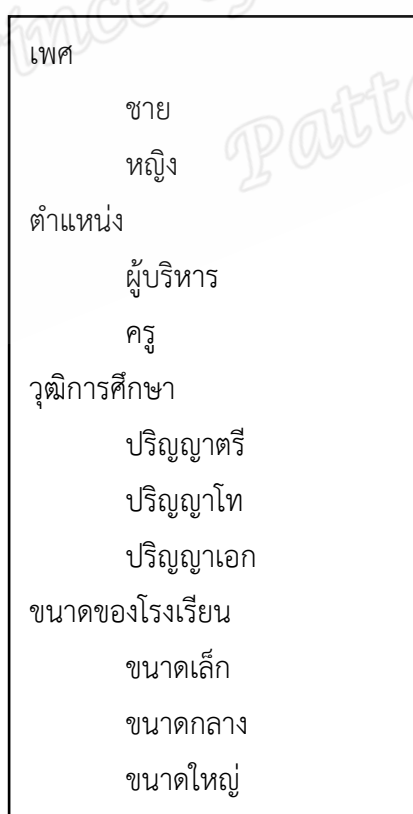
ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล จากการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของมนูศักดิ์ โต๊ะเถื่อน (2554) กำแหง จิตตะมาก (2548) สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552) มุมีน๊ะห์ บุงอตาหยง (2552) เสาวนีย์ เรวัตโต (2547) และสรียานี อาบู (2549) สังเคราะห์ออกมาได้ 7 แนวทางดังนี้

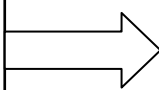
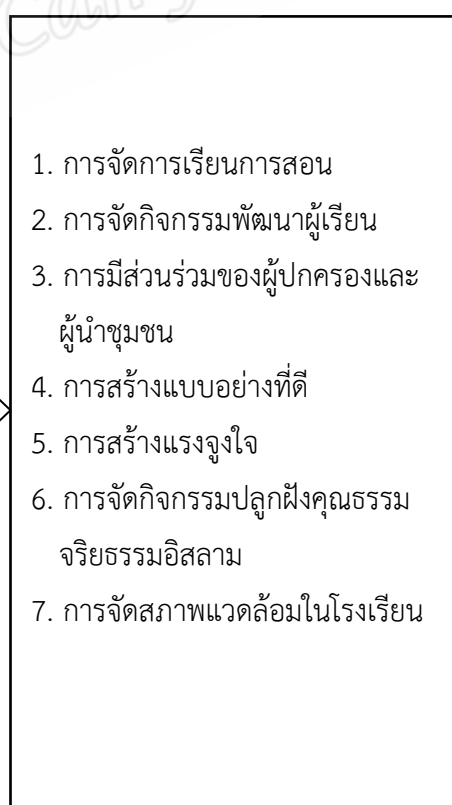
1. การจัดการเรียนการสอน
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน
4. การสร้างแบบอย่างที่ดี
5. การสร้างแรงจูงใจ
6. การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม
7. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้รู้สภาพการดำเนินงานและปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและมุ่งพัฒนา นักเรียนต่อไป

2. ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล และโรงเรียนอื่นๆ ทั่วไป ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณค่าต่อตัวเองและสังคมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม หมายถึง การปฏิบัติตามแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน การสร้างแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงจูงใจ การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน การสร้างแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงจูงใจ การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การนำเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามมาสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (รายวิชาอิสลามศึกษา) การนำเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามมาสอน โดยการสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น การนำเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามมาสอนโดยการสอนเน้นการอภิปราย กระบวนการกลุ่มและแสดงผลเชิงจริยธรรม การนำเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามมาสอนโดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง การนำเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามมาสอนโดยการใช้ตัวแบบและกรณีตัวอย่าง

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่

เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมการปฏิบัติศาสนกิจประจำวัน ประจำสัปดาห์ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมประจำวัน หน้าเสาธงที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมเข้าค่ายที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียน

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ได้แก่ การเชิญผู้ปกครองและผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะ ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการให้แก่นักเรียน การประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนให้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน การแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่พึงชี้คุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ การขอความร่วมมือให้ผู้ปกครอง อบรม สั่งสอน คุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนที่บ้าน การเชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนได้จัดขึ้น

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการสร้างแบบอย่างที่ดี หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างแบบอย่างที่ดี ได้แก่ การที่ผู้บริหารและครูประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น การให้สละม การพักทวาย การพูดจาสุภาพ การปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ขอความร่วมมือผู้ปกครอง ให้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การเชิญบุคคลสำคัญทางศาสนาหรือผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีเด่นมาให้การอบรมแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรม

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ ได้แก่ การกำหนดระเบียบและบทลงโทษของโรงเรียนว่าด้วยการตอบแทนความดีและบทลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดอย่างชัดเจน การจัดทำแผน/โครงการสรรหาและยกย่องนักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมดีเด่น การสนับสนุนนักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมดีเข้ามาเป็นผู้นำนักเรียน ในระดับโรงเรียนหรือระดับห้องเรียน การจัดประกวดห้องเรียนดีเด่นเป็นประจำ ทุกสัปดาห์/เดือน/ภาคเรียน/ปี การจัดทำป้ายนิเทศแสดงคุณธรรมจริยธรรมหรือชีวประวัติของบุคคลสำคัญเป็นประจำทุกสัปดาห์/เดือน/ภาคเรียน/ปี

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ได้แก่ การจัดให้มีแผน/โครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมประจำวันที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เช่น การกล่าวคำปฏิญาณตน ขออวดอนเข้า การควบคุมการละหมาด การจัดการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรม

ที่เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจังและสม่ำเสมอทั้งในและนอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมวันสำคัญของศาสนาอิสลาม ที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม สนับสนุน และประเมินการดำเนินงานการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสถานศึกษาให้มีความสะอาด มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาด ร่มรื่น และเป็นระเบียบเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีงามแก่นักเรียน การจัดบรรยากาศในโรงเรียน ห้องเรียนให้เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เช่น การจัดทำป้ายข้อความ อัลกุรอาน อัลหะดีษ สุภาษิต บทกลอน การจัดห้องจริยศึกษาหรือห้องละหมาด เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาและใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน การส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ/ป้ายนิเทศ เนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ การกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม สนับสนุนและประเมินผลสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความตระหนักในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ในจังหวัดสตูล

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีขนาดต่างๆ จำแนกตามจำนวนนักเรียน ตามเกณฑ์การประเมินโรงเรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ., 2552) ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 8-300 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301- 1,000 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 – 2,000 คน
4. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 2,000 คน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ในจังหวัดสตูล

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่นับถือศาสนาอิสลามปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ในจังหวัดสตูล

ﷺ อ่านว่า “สุบฮานะฮฺวะตะอาลา” เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ แปลว่า อัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงมหาบริสุทธิ์

ﷻ อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม” เป็นคำสรรเสริญและดูอาอูแด่ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ แปลว่า ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงสดุดีและให้ความสันติแก่ท่าน